

MONITOROVÁNÍ MEDIÁLNÍ PLURALITY V DIGITÁLNÍM VĚKU

APLIKACE MONITORU PLURALITY MÉDIÍ V
EVROPSKÉ UNII, ALBÁNII, ČERNÉ HOŘE,
REPUBLICCE SEVERNÍ MAKEDONIE, SRBSKU
A TURECKU V ROCE 2022

Národní zpráva: Česká republika

Václav Štetka, Loughborough University

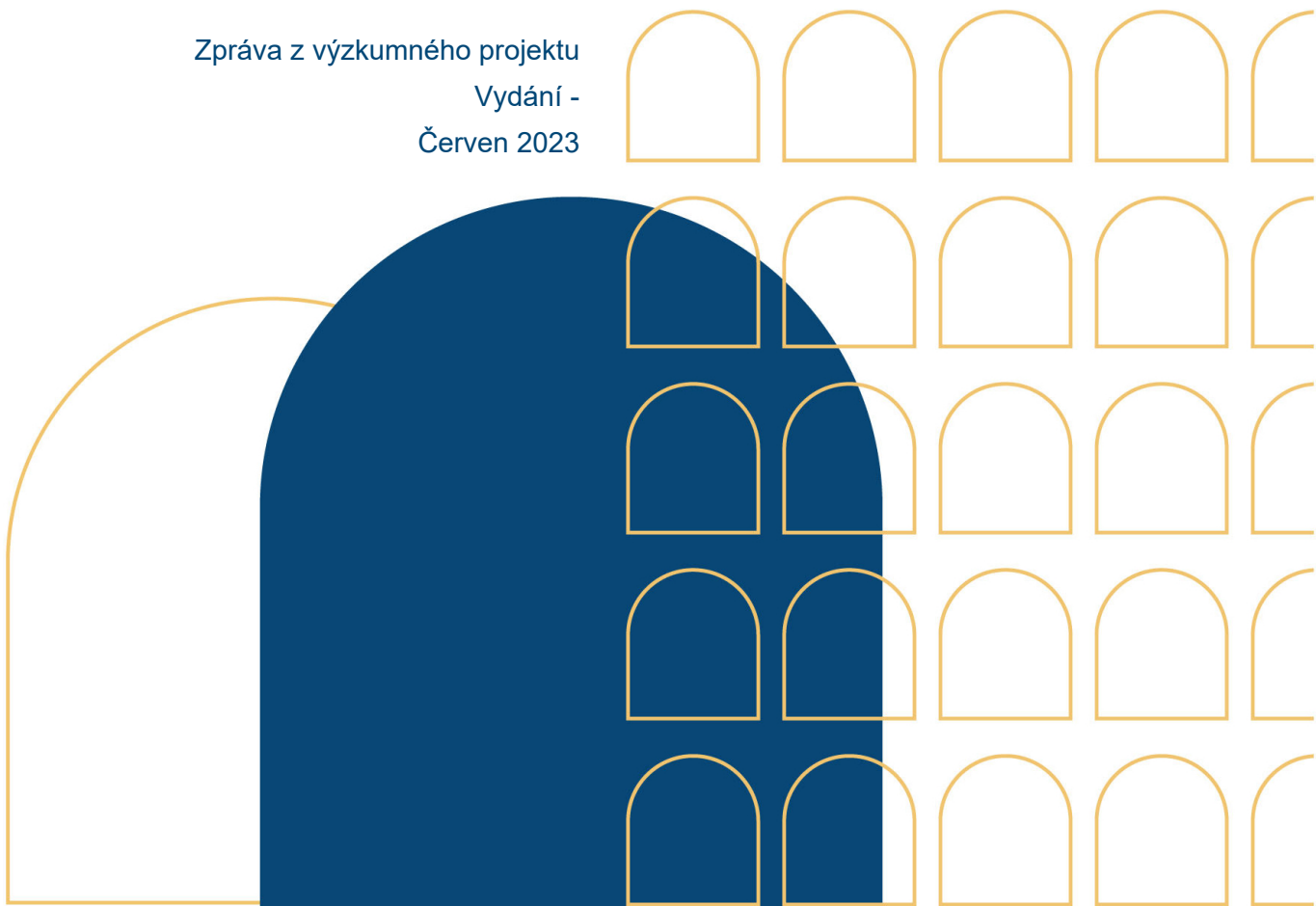
Jitka Adamčíková

Albín Sybera

Zpráva z výzkumného projektu

Vydání -

Červen 2023

Obsah

1.	O projektu	4
1.1.	Přehled projektu	4
1.2.	Metodologická poznámka	4
2.	Úvod	6
3.	Výsledky sběru dat: hodnocení rizika pro pluralitu médií	7
3.1.	Základní ochrana (21% - Nízké riziko)	10
3.2.	Tržní pluralita (84% - Vysoké riziko)	13
3.3.	Politická nezávislost (45% - Střední riziko)	16
3.4.	Sociální začlenění (63% - Střední riziko)	19
4.	Závěry	22
5.	Zdroje	24

Příloha I. Národní tým

Příloha II. Tým expertů

© European University Institute 2023

Obsah a jednotlivé kapitoly © Václav Štetka, Jitka Adamčíková, Albín Sybera, 2023

Toto dílo bylo publikováno European University Institute,
Robert Schuman Centre for Advanced Studies.

Tento text může být stažen pouze pro osobní výzkumné účely. Další reprodukce pro jiné účely, ať již ve formě tištěných kopií či elektronicky, vyžaduje souhlas autorů. V případě citací musí odkazy obsahovat plná jména autorů, editorů, název publikace, rok vydání a vydavatele.

Žádosti musí být zaslány na adresu cmpf@eui.eu

Názory obsažené v této publikaci odrážejí mínění jednotlivých autorů a nikoli European University Institute.

The English version of this report prevails over the translation in national language.

Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Robert Schuman Centre for Advanced Studies

Zpráva z výzkumného projektu -
RSC / Centre for Media Pluralism and Media Freedom
Vydáno ve Červen 2023

European University Institute
Badia Fiesolana
I – 50014 San Domenico di Fiesole (FI)

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union. The European Commission supports the EUI through the EU budget. This publication reflects the views only of the author(s) and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

1. O projektu

1.1. Přehled projektu

Monitor plurality médií (MPM) je výzkumný nástroj zkonstruovaný za účelem identifikace potenciálních rizik pro mediální pluralitu v členských státech a v kandidátských zemích Evropské unie. Tato narativní zpráva byla vytvořena na základě implementace MPM v roce 2022, která byla realizována ve 27 zemích EU a dále v Albánii, Černé Hoře, Severní Makedonii, Srbsku a Turecku. V rámci přípravné akce Evropského parlamentu byl tento projekt podpořen grantem uděleným Evropskou komisí Centru pro pluralitu a svobodu médií (CMPF) při Evropském univerzitním institutu.

1.2. Metodologická poznámka

Autorství a kontrola

CMPF spolupracuje na sběru dat a zpracování narativních zpráv se zkušenými, nezávislými národními výzkumníky, s výjimkou Itálie, kde je sběr dat realizován centrálně v rámci týmu CMPF. Výzkum je založen na standardizovaném dotazníku, vyvinutém CMPF.

V České republice byl partnerem projektu národní tým ve složení Václav Štětka, Jitka Adamčíková a Albín Sybera, kteří měli na starosti sběr dat, návrh hodnotících skóre a komentářů k nim, a rozhovory s vybranými experty. Zpráva byla kontrolována zaměstnanci CMPF. S cílem maximalizovat přesnost a spolehlivost výstupů prošla evaluace vybraných otázek s obzvláště hodnotícím charakterem kontrolou skupiny expertů v každé zemi (pro jejich seznam viz Příloha II). V některých zemích byla nadto ještě celá závěrečná zpráva recenzována nezávislým národním expertem.

Rizika pro mediální pluralitu jsou zkoumána ve čtyřech hlavních tematických oblastech: Základní ochrana, Tržní pluralita, Politická nezávislost a Sociální začlenění. Celkové výsledky se odvíjejí od zhodnocení jednotlivých indikátorů pro každou tematickou oblast (viz Tabulka 1).

Základní ochrana	Tržní pluralita	Politická nezávislost	Sociální začlenění
Ochrana svobody projevu	Transparentnost mediálního vlastnictví	Politická nezávislost médií	Zastoupení menšin v médiích
Ochrana práva na informace	Pluralita poskytovatelů mediálních služeb	Redakční autonomie	Místní/regionální a komunitní média
Novinářská profese, standardy a ochrana	Pluralita digitálních trhů	Audiovizuální média, online platformy a volby	Rovnost žen a mužů v médiích
Nezávislost a efektivita mediálního regulátora	Životaschopnost médií	Státní regulace zdrojů a podpora mediálnímu sektoru	Mediální gramotnost
Univerzální dosah tradičních médií a internetu	Redakční nezávislost na komerčních a vlastnických vlivech	Nezávislost veřejnoprávních médií	Ochrana před dezinformacemi a nenávislnými projevy

Digitální dimezne

Monitor nepokládá digitální dimenzi za izolovanou oblast, ale spíše za oblast propojenou s tradičními médii a stávajícími principy mediální plurality a svobody projevu. Monitor nicméně také ukazuje skóre rizika specificky pro digitální média a obsahuje dílčí analýzu rizik týkajících se digitálního zpravodajského prostředí.

Výpočet rizika

Výsledky pro každou tématickou oblast a pro každý indikátor se pohybují na škále od 0 do 100%.

Skóre mezi 0 a 33%: nízké riziko.

Skóre mezi 34 a 66%: střední riziko.

Skóre mezi 67 a 100%: vysoké riziko.

Pokud jde o indikátory, skóre 0 je automaticky započítáno jako 3% a skóre 100 jako 97%, s cílem vyhnout se hodnocení, které by poukazovalo na kompletní absenci nebo naopak na jistotu rizika.

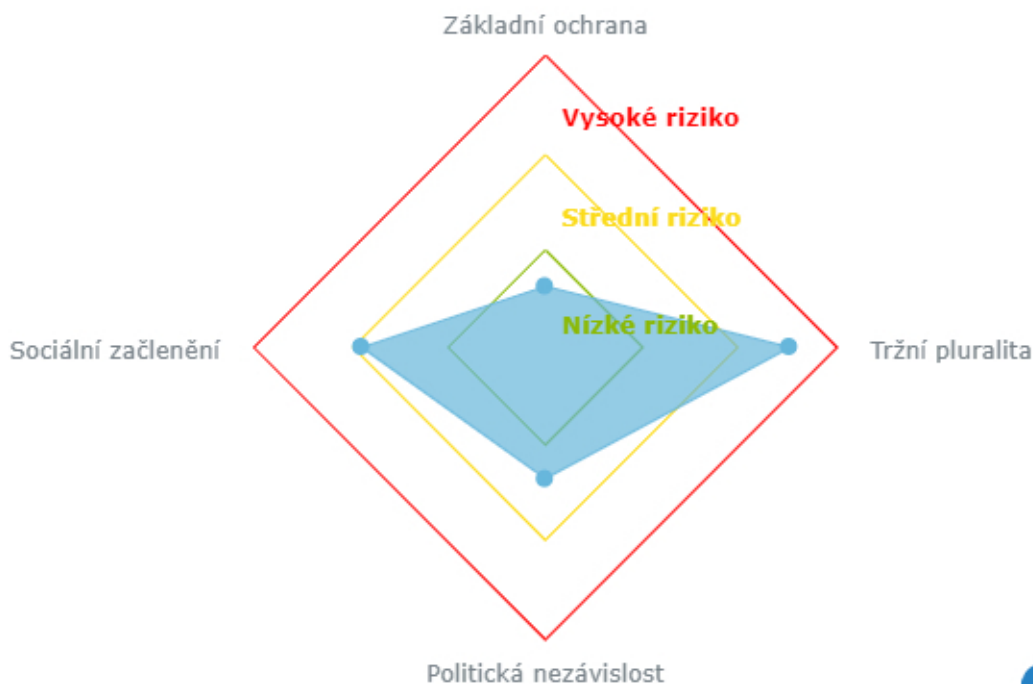
Vyloučení odpovědnosti: *Obsah zprávy nereflektuje nezbytně názory CMPF nebo pozici členů skupiny expertů. Reprezentuje názory národního týmu, který realizoval sběr dat a je autorem zprávy. Z důvodu aktualizace a zpřesňování dotazníku nemusejí být skóre MPM2023 plně srovnatelná s předchozími vydáními MPM. Pro další podrobnosti o projektu viz zprávu CMPF o MPM2023, která bude brzy dostupná na stránkách <http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/>*

2. Úvod

- **Obyvatelstvo:** Česká republika je středoevropský stát o rozloze 78 866 km² a počtem obyvatel přesahujícím 10,5 milionů (ČSÚ, 2023a).
- **Menšiny:** Země je etnicky velmi homogenní, s relativně nevýznamnou přítomností etnických menšin. Odhaduje se, že v České republice žije 1,5-3 % Romů, 1,6 % Ukrajinců a 1,5 % Slováků. Od začátku války na Ukrajině však do země přišlo přes 600 000 ukrajinských uprchlíků (Radio Prague International, 2023), čímž se Ukrajinci stali nejpočetnější menšinou v zemi. Úředním (a prakticky jediným) jazykem je čeština.
- **Ekonomická situace:** Podle zprávy Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2023b) zaznamenal HDP v roce 2022 nárůst o 2,4 %. V první polovině roku se ekonomika do značné míry zotavila z pandemie, ale v druhé polovině se opět propadla do recese, protože se začaly projevovat dopady války na Ukrajině a rostoucí životní náklady. Průměrná roční míra inflace dosáhla 15,1 %, což představuje druhou nejvyšší míru inflace v novodobé historii České republiky.
- **Politická situace:** Po říjnových parlamentních volbách v roce 2021, které zajistily středopravicové "demokratické koalici" pohodlnou většinu a ukončily vládu technokraticko-populistické strany ANO 2011 (vedené miliardářem a premiérem Andrejem Babišem), bylo domácí politické klima v první polovině roku relativně klidné a stabilní. V senátních volbách v září 2022 koaliční strany posílily svou převahu rovněž v horní komoře Parlamentu ČR. Druhá polovina roku 2022 se nesla ve znamení rostoucí nespokojenosti veřejnosti s ekonomickou situací charakterizovanou strmým růstem životních nákladů. Toho využily různé protisystémové strany a jednotlivci, stejně jako parlamentní opozice, k mobilizaci protivládních i "protiválečných" nálad. V takto vyhocené atmosféře probíhala kampaň před prezidentskými volbami, která skončila v lednu 2023 vítězstvím občanského (byť vládou podporovaného) kandidáta Petra Pavla (bývalého předsedy Vojenského výboru NATO), který ve druhém kole porazil Andreje Babiše poměrem 58 % vs. 42 % hlasů.
- **Mediální trh:** Reklamní trh se nadále zotavuje z pandemie a v první polovině roku zaznamenává dvouciferný nárůst (údaje z druhé poloviny roku nebyly v době psaní zprávy k dispozici). Vzhledem k vysoké inflaci a rostoucím nákladům však byla celková finanční situace mnoha mediálních domů obtížná. U tištěných médií pokračoval pokles nákladu, přičemž prodej deníků klesl o 11 %. Několik mediálních domů ohlásilo rozpočtové škrty a propouštění zaměstnanců, včetně novinářů. Na trhu digitálních médií pokračoval strmý vzestup TikToku, který deklaroval začátkem roku 2023 2,5 mil. uživatelů a stal se tak třetí největší sociální sítí v zemi (za Facebookem a Instagramem).
- **Regulační prostředí:** Jedna z nejvýznamnějších změn v roce 2022 se týkala implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 prostřednictvím novely Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících (autorský zákon) v prosinci 2022. Jejím záměrem bylo posílit postavení tuzemských vydavatelů vůči globálním platformám, nicméně výsledkem bylo, že Google i Facebook přestaly zobrazovat náhledy a fotografie ze zpravodajských článků, čímž se vydavatelům snížila online návštěvnost.

3. Výsledky sběru dat: hodnocení rizika pro pluralitu médií

Česká republika: Oblasti rizika pro mediální pluralitu

JS chart by amCharts

Výsledky MPM2023, založené na datech odrážejících situaci v roce 2022, ukazují, že rozložení rizik pro pluralitu médií je stejné jako v loňském roce, kdy největší rizika se koncentrují v oblasti tržní plurality (84 %, vysoké riziko). Sociální začlenění a Politická nezávislost dosáhly středního rizika (63 %, resp. 45 %), zatímco Základní ochrana nadále vykazuje nízkou míru rizika (21 %).

Čtyři z pěti ukazatelů v oblasti **Základní ochrany** jsou hodnoceny nízkým rizikem, což ukazuje, že navzdory občasným kontroverzím (včetně zablokování několika dezinformačních webů po ruské invazi na Ukrajinu) je regulační rámec zajišťující svobodu projevu a právo na informace v dobrém stavu, že regulační orgán (Rada pro rozhlasové a televizní vysílání) funguje kompetentně a nezávisle a že neexistují žádné významné nedostatky v přístupu ke komunikačním kanálům. Klíčové problémy v této oblasti jsou zachyceny v ukazateli Novinářská profese, standardy a ochrana (40 %, střední riziko), který odráží nepříznivé pracovní podmínky, zejména v regionálních a lokálních médiích, chybějící rámec pro ochranu novinářů (včetně ochrany před SLAPP) a také nízkou autoritu profesního novinářského sdružení.

Oblast **Tržní plurality** zvýšila oproti minulému roku svou úroveň rizika. Přestože došlo k pozitivnímu vývoji v legislativě směřující ke zvýšení transparentnosti vlastnictví médií (prostřednictvím novely Zákona č. 245/2022 Sb., o evidenci skutečných majitelů), vysoké skóre rizikovitosti je nadále ovlivněno zejména nedostatkem regulačních nástrojů k omezení koncentrace trhu (která je stále velmi vysoká) a k ochraně novinářů před nepatřičným vlivem vlastníků médií. Ten je zřejmý proto, že trh ovládají vlastníci s hlavními zájmy v jiných oblastech ekonomiky, než je mediální podnikání (a v případě premiéra Andreje Babiše i v politice). Na digitálním trhu vyplývají rizika především z neexistence příslušné legislativy, která by zajišťovala pluralitu, a také ze skutečnosti, že většina lídrů digitálního trhu jsou stejné společnosti jako ty, které ovládají tradiční média.

V oblasti **Politické nezávislosti** došlo k poklesu rizika o 8 procentních bodů na 45 %. Po změně vlády na konci roku 2021 již žádné celostátní zpravodajské médium není přímo ovládáno členem výkonné moci, což dříve patřilo ke klíčovým zdrojům rizika pro tuto doménu. Tato změna rovněž snížila politické tlaky na veřejnoprávní média, nicméně riziko u ukazatele Nezávislost řízení a financování veřejnoprávních médií zůstalo vysoké (75 %), a to především kvůli pokračujícímu odmítání politiků iniciovat dlouho odkládané zvýšení koncesionářských poplatků, což fakticky ohrožuje schopnost veřejnoprávních médií plnit své poslání. Rizika související s internetem jsou dána především nedostatečně účinnou regulací politických kampaní v online prostředí a politické reklamy na sociálních sítích, která se nadále vyznačuje nízkou transparentností.

Sociální začlenění vykazuje téměř stejné riziko jako v loňském roce (63 %). Nejvyšší stupeň rizika je spojen s ukazatelem Rovnost žen a mužů v médiích (92 %), který odráží výrazně nízké zastoupení žen ve vedení veřejnoprávních i komerčních médií a v radách veřejnoprávních médií. Další významná rizika v této oblasti vyplývají ze zranitelného postavení regionálních a lokálních médií, která v obtížných ekonomických podmínkách bojují o přežití, nebo z neúčinného naplňování politiky mediální gramotnosti, a to i přes opakované výzvy ke zlepšení. Výrazné zlepšení zaznamenal ukazatel Ochrana před dezinformacemi a nenávisnými projevy (riziko pokleslo z 81 % na 54 %), neboť došlo k nárůstu počtu odsouzení za nenávisné projevy a šíření dezinformací na internetu, což naznačuje obrat v dosud nevýrazném přístupu českých soudů k těmto otázkám. Na vládní úrovni byl vypracován konkrétní plán boje proti dezinformacím, což vzbuzovalo naději, že stát konečně začal brát boj proti dezinformacím vážně.

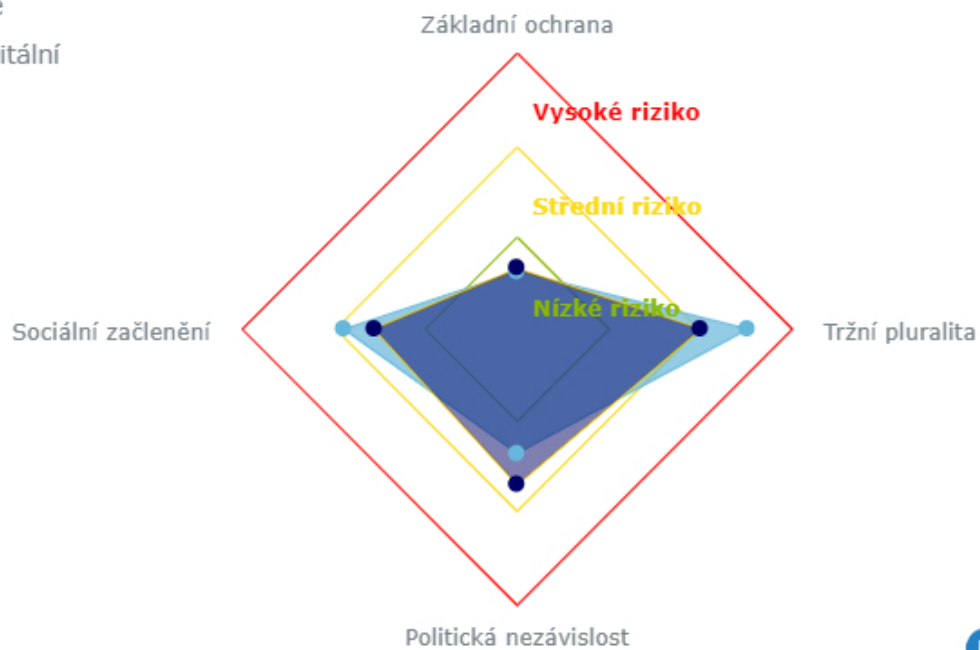
Prostředí digitálních médií

Rozložení míry rizika pro digitální média je podobné, avšak s některými významnými rozdíly ve skóre. Základní ochrana kopíruje celkové riziko (22 %), zatímco Tržní pluralita (67 %) a Sociální začlenění (51 %) jsou pod celkovým skóre pro každou z těchto oblastí. Politická nezávislost naopak vykazuje vyšší riziko (56 %) než při započítání offline médií.

V oblasti Základní ochrany jsou rizika spojena především s pracovními podmínkami novinářů v online prostředí, kde čelí stále většímu množství ponižování a výhrůžek, což se týká zejména novinářek. Rizika v oblasti Tržní plurality vyplývají z nedostatečného legislativního rámce, který by lépe chránil pluralitu trhu online médií, včetně stále chybějící digitální daně. V oblasti Politické nezávislosti rizika do značné míry odrážejí přetrvávající problémy spojené s regulací politické reklamy na internetu, která má stále výrazné mezery, zejména v souvislosti s volebními kampaněmi. Některá z klíčových rizik v oblasti Sociálního začlenění se týkala neexistence odpovídajícího politického rámce, který by řešil šíření dezinformací a nenávisných projevů v online prostředí.

Česká republika: Oblasti rizika pro mediální pluralitu

- Vše
- Digitální

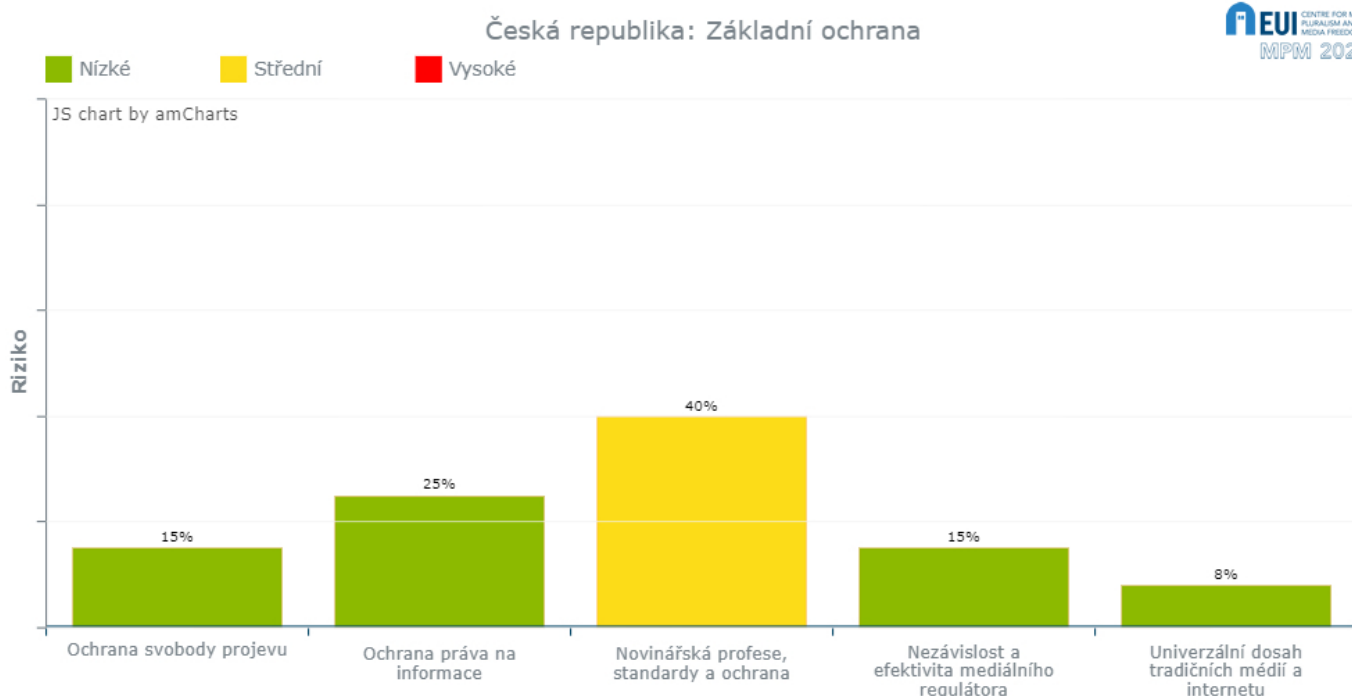

JS chart by amCharts

CEU CENTRE FOR MEDIA PLURALISM AND MEDIA FREEDOM
MPM 2023

3.1. Základní ochrana (21% - Nízké riziko)

Indikátory Základní ochrany představují regulační páteř mediálního sektoru v každé současné demokracii. Měří řadu potenciálních oblastí rizika, včetně existence a efektivity implementace regulačních pojištěk svobody projevu a práva na informace; postavení novinářů v každé zemi, včetně jejich ochrany a možnosti vykonávat svou práci; nezávislost a efektivitu národních regulačních orgánů, které mají kompetence k regulaci mediálního sektoru; a dosah tradičních médií a přístup k internetu.

Oblast "Základní ochrana" je i nadále klasifikována nízkým stupněm rizika (21 %), což je o 3 procentní body lepší výsledek než v předchozím roce (24 %). Čtyři z pěti ukazatelů se vyznačují nízkým rizikem, což potvrzuje, že Česká republika má dobře zavedený legislativní rámec, který odráží demokratické standardy a obsahuje systém odpovídajících regulačních záruk. Jediným ukazatelem, který dosahuje středního rizika, je Novinářská profese, standardy a ochrana.

Ukazatel **Ochrana svobody projevu** vykazuje velmi nízké riziko (15 %), ačkoli od roku 2021 zaznamenal nárůst o 6 procentních bodů. Jedním z témat, které v roce 2022 vyvolalo kontroverze, bylo dočasné zablokování osmi webových stránek - identifikovaných jako hlavní šířitelé proruských dezinformací a propagandy - bezprostředně po ruské invazi na Ukrajinu. Vybrané webové stránky byly od konce února do května zablokovány soukromým konsorciem poskytovatelů internetu CZ.NIC na žádost Vojenského zpravodajství Ministerstva obrany ČR. Ačkoli akt blokování nebyl nezákonný - jak později potvrdilo rozhodnutí soudu (Novinky.cz, 2023) - poukázal na potřebu změny legislativního rámce, aby mohla být podobná rozhodnutí činěna transparentně a měla oporu v zákoně. Existují i některé přetrvávající problémy, např. skutečnost, že pomluva zůstává trestným činem (i když v praxi nepředstavuje výrazné ohrožení svobody projevu).

Ukazatel **Ochrana práva na informace** poklesl ze středního rizika v roce 2021 (38 %) na nízké riziko (25 %). S postupným rušením opatření souvisejících s Covid-19 se v roce 2022 do značné míry zmírnily kontroverze spojené s pandemií, které v minulých letech zahrnovaly pokusy o zadržování některých informací ze strany úřadů. Na jaře 2023 čeští zákonodárci ještě plně neratifikovali legislativu zavádějící základní prvky ochrany osob informujících o porušení zákona, tj. whistleblowerů (ačkoli Poslanecká sněmovna příslušný zákon přijala v dubnu 2023, nyní o něm bude hlasovat Senát). V důsledku toho hrozí ministerstvu spravedlnosti pokuta od EU za neprovedení transpozice směrnice EU o ochraně

oznamovatelů, kterou země nestihla transponovat do konce roku 2021 (iRozhlas.cz, 2023). Přestože se odborníci shodují, že orgány veřejné moci obecně dodržují transparentnost, v roce 2022 se objevily některé kauzy, jako například nedostatečné informování o tendru na výstavbu Jaderné elektrárny Dukovany nebo snaha ministerstva spravedlnosti zatajit médiím informace o zablokovaném jmenování konkrétního soudce, což vyvolalo kritiku ze strany Transparency International a dalších nevládních organizací a watchdogů.

Střední riziko (40 %, o 1 p.b. více než v roce 2021) vykazuje i nadále ukazatel **Novinářská profese, standardy a ochrana**, což odráží přetrvávající zranitelnost této profese v České republice. Již tak obtížné pracovní podmínky českých novinářů se v roce 2022 dále zhoršily v důsledku energetické krize, prudkého růstu nákladů a hospodářské recese, což vedlo k častým rozpočtovým škrtnům a propouštěním. Novináři na volné noze jsou nadále nedostatečně chráněni, což spolu s celkově neuspokojivými pracovními podmínkami přispívá k úbytku lokálních titulů. To má následně neblahý vliv na regionální žurnalistiku. Navzdory značnému počtu případů týkajících se významných novinářů v zemi, které nesou znaky SLAPP, neexistuje právní rámec vymezující SLAPP. Novináři - a zejména ženy - jsou také stále častěji terčem útoků na internetu, včetně slovních urážek a výhrůžek. Profese je dále oslabena nízkým počtem členů hlavního profesního sdružení (Syndikát novinářů). Vzhledem k jeho omezeným pravomocem se postupně etablovaly jiné subjekty jako platformy hájící zájmy novinářské obce a prosazující profesionální novinářské hodnoty, zejména Nadační fond nezávislé žurnalistiky nebo Asociace online vydavatelů (založená v roce 2021).

Ukazatel **Nezávislost a efektivita mediálního regulátora** se oproti minulému roku nezměnil (15 %), a to z důvodu do značné míry nezměněné povahy a fungování hlavního regulačního orgánu. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání je především správním orgánem s přesně vymezenými pravomocemi (Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání). Přestože postupy jmenování členů Rady nejsou zcela zabezpečeny před politickými a ekonomickými vlivy (členy Rady jmenuje přímo předseda vlády po jejich nominaci Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR), orgán nemusí čelit takovému tlaku, jakému jsou vystaveni regulátoři veřejnoprávních médií.

Ukazatel **Univerzální dosah tradičních médií a internetu** zaznamenal nejnižší rizikové skóre (8 %) ze všech ukazatelů v MPM2023. Důvodem je celkově uspokojivé pokrytí a rychlost internetového připojení. Vysoký je také dosah pozemního vysílání. Nejnovější údaje Českého telekomunikačního úřadu uvádějí, že 99,3-100 % území ČR je pokryto signálem Českého rozhlasu a 99,7-100 % území je pokryto digitální televizí (<https://digi.ctu.cz/dtv/>).

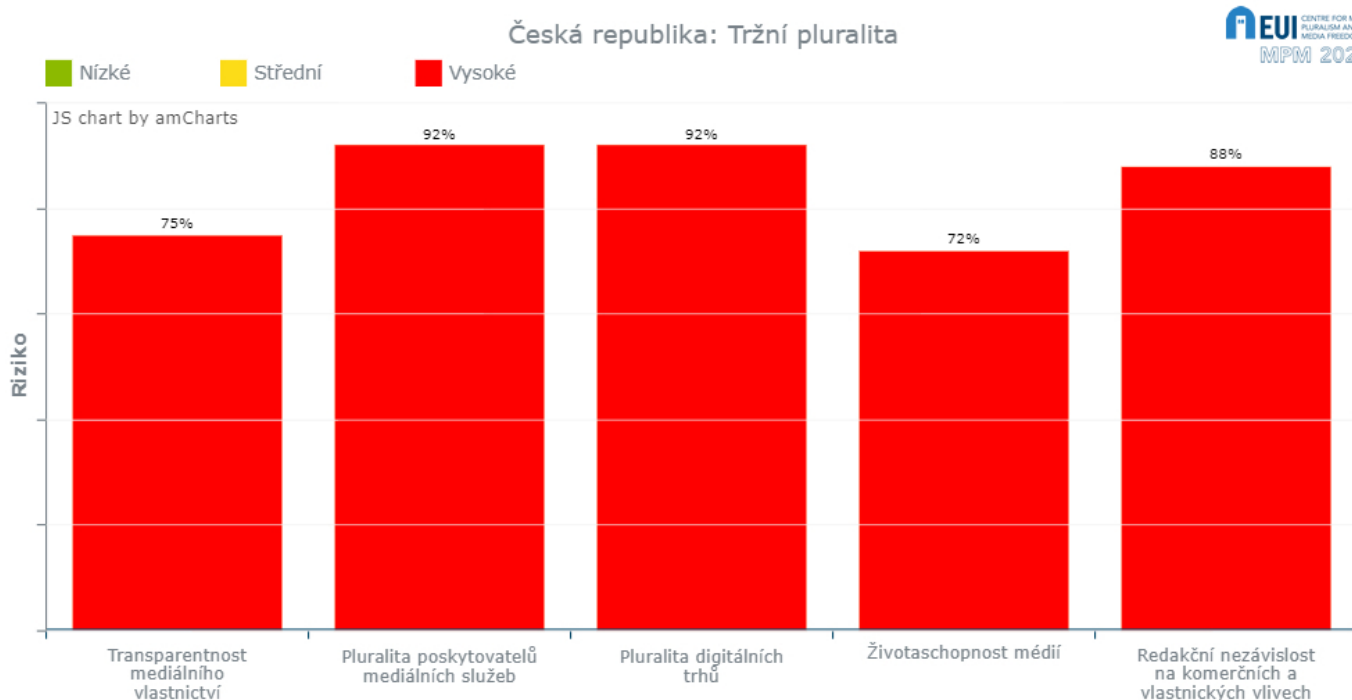
Prostředí digitálních médií

V digitální sféře je oblast Základní ochrany v pásmu nízkého rizika (22 %), stejně jako celkové skóre. V oblasti Ochrany svobody projevu nebo Ochrany práva na informace se nevyskytují žádné závažné problémy specifické pro digitální oblast. Kontroverzní rozhodnutí konsorcia poskytovatelů internetu CZ.NIC o zablokování osmi specifických webových stránek na základě žádosti Vojenského zpravodajství Ministerstva obrany ČR bylo sice ex post soudem ospravedlněno, neboť se nejednalo o zásah do práva, nicméně soud dal jasně najevo, že pro řešení těchto situací v budoucnu je třeba vytvořit odpovídající legislativní rámec.

Čeští novináři čelí stále častějším urážkám, zastrašování a výhrůžkám v online prostředí, a to zejména na sociálních sítích. Online obtěžování novinářek mnohdy zahrnuje sexistické komentáře nebo dokonce výhrůžky sexuálním násilím, zejména po zveřejnění článků na kontroverzní témata nebo po vystoupení v televizi.

3.2. Tržní pluralita (84% - Vysoké riziko)

Oblast tržní plurality se zaměřuje na ekonomická rizika pro mediální pluralitu, která vyplývají z nedostatku transparentnosti vlastnictví a z jeho koncentrace, z ekonomické udržitelnosti mediálního průmyslu a z podřizování žurnalistiky komerčním zájmům. První indikátor zkoumá existenci a efektivitu nástrojů zajišťujících transparentnost mediálního vlastnictví. Nedostatek tržní soutěže a externí plurality je hodnocen zvláště pro zpravodajská média (produkce zpráv) a pro online platformy (přístup ke zprávám), přičemž je samostatně zkoumána horizontální koncentrace a koncentrace křížového vlastnictví; koncentrace online reklamního trhu; a role orgánů na ochranu soutěže. Indikátor životaschopnosti médií (media viability) měří trendy příjmů a zaměstnanosti (ve vztahu k vývoji HDP). Poslední indikátor je zaměřen na hodnocení těchto rizik pro tržní pluralitu, kterou představují obchodní zájmy na ovlivňování redakčního obsahu, a to jak pokud jde o komerční vlivy, tak vlivy ze strany vlastníků.

Oblast tržní plurality je v České republice i nadále nejrizikovější. V roce 2022 toto riziko opět vzrostlo a jako vysoce rizikové bylo klasifikováno všech pět ukazatelů.

Kroky ke zvýšení **Transparentnosti mediálního vlastnictví** byly učiněny novelou Zákona č. 245/2022 Sb., o evidenci skutečných majitelů, která upřesňuje pojem "skutečný majitel", jímž se rozumí "každá fyzická osoba vlastníci nebo kontrolující právnickou osobu nebo právní uspořádání". Tento ani žádný jiný právní předpis dohlížející na oblast vlastnictví společností však neobsahuje žádná ustanovení týkající se médií, což je hlavním důvodem přetrvávající vysoké míry rizika u indikátoru Transparentnost mediálního vlastnictví (75 %). To potvrzují i nedávná zjištění zprávy Euromedia Ownership Monitor (Šlerka et al., 2022), podle níž se Česká republika řadí mezi země s nejvyšší mírou rizika v oblasti transparentnosti vlastnictví médií. Kromě toho neexistují žádná specifická pravidla pro média týkající se zveřejňování finančních informací příslušným orgánům.

Vzhledem k tomu, že v průběhu roku 2022 nedošlo na mediálním trhu k žádným významným změnám, zůstává ukazatel **Pluralita poskytovatelů mediálních služeb** (dříve Koncentrace zpravodajských médií) nadále vysoce rizikový (92 %). Ve všech segmentech sledovaných MPM kontrolují čtyři hlavní zpravodajské organizace minimálně 80 % trhu, včetně digitálního, kterému dominuje největší česká online společnost Seznam (s 60% podílem na publiku). Vysoká míra koncentrace je umožněna absencí formálních omezení horizontálního i křížového vlastnictví médií a tradičně shovívavým přístupem Úřadu pro ochranu

hospodářské soutěže k posuzování dominantního postavení na trhu.

Ukazatel **Pluralita digitálních trhů** vykazuje vysoké riziko (92 %). Mezi klíčové faktory ovlivňující toto skóre patří neexistence pravidel hospodářské soutěže, která by zohledňovala specifika odvětví digitálního trhu a chránila jeho pluralitu, ale také celková dominance tradičních vydavatelů nad vydavateli digitálními, která do značné míry kopíruje vzorce koncentrace z offline trhu (s významnou výjimkou Seznamu). Implementace směrnice EU 2019/790 prostřednictvím novely Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským (dále jen "autorský zákon") v prosinci 2022 nerovnosti na digitálním trhu dále podtrhla. Hrozba tvrdých sankcí pro globální platformy v případě nedodržení povinností vyplývajících z tohoto zákona (Kučera, 2022) vedly k tomu, že Google i Facebook vypnuly "úryvky" - náhledy a fotografie - ze zpravodajských článků, čímž výrazně snížily návštěvnost webových stránek vydavatelů. To bylo široce interpretováno jako akt, který více poškodil menší vydavatele než ty velké. Google navíc ukončil svůj program News Showcase, který několika českým vydavatelům - opět převážně těm menším - zaručoval finanční kompenzaci za obsah jejich zpravodajských webů, který byl zpřístupněn ve službě Google News Showcase. Návrh zákona, jehož cílem bylo zavést "digitální daň" pro globální společnosti, Parlament neschválil a nová vláda Petra Fialy od něj zcela upustila s odkazem na potřebu celoevropské dohody o výši daně.

Úroveň rizika pro **Životaschopnost médií** se oproti loňskému roku snížila o 9 procentních bodů, což odráží částečné oživení trhu po dvou letech pandemie. Přesto je míra rizika i nadále vysoká (72 %), neboť mnoho zpravodajských organizací - a zejména vydavatelů - se dostává pod ekonomický tlak v důsledku energetické krize a rychle rostoucích nákladů. Několik největších mediálních domů omezilo počet svých titulů a některé propustily novináře, včetně digitálního mediálního domu Seznam, který ukončil zpravodajství na vlastní Televizi Seznam (Zelenka, 2023). Monopolní vydavatel denního regionálního tisku, společnost Vltava-Labe-Press, snížil počet svých regionálních vydání o více než polovinu, ze 70 na 28, což zhoršilo již tak problematickou situaci regionálních médií.

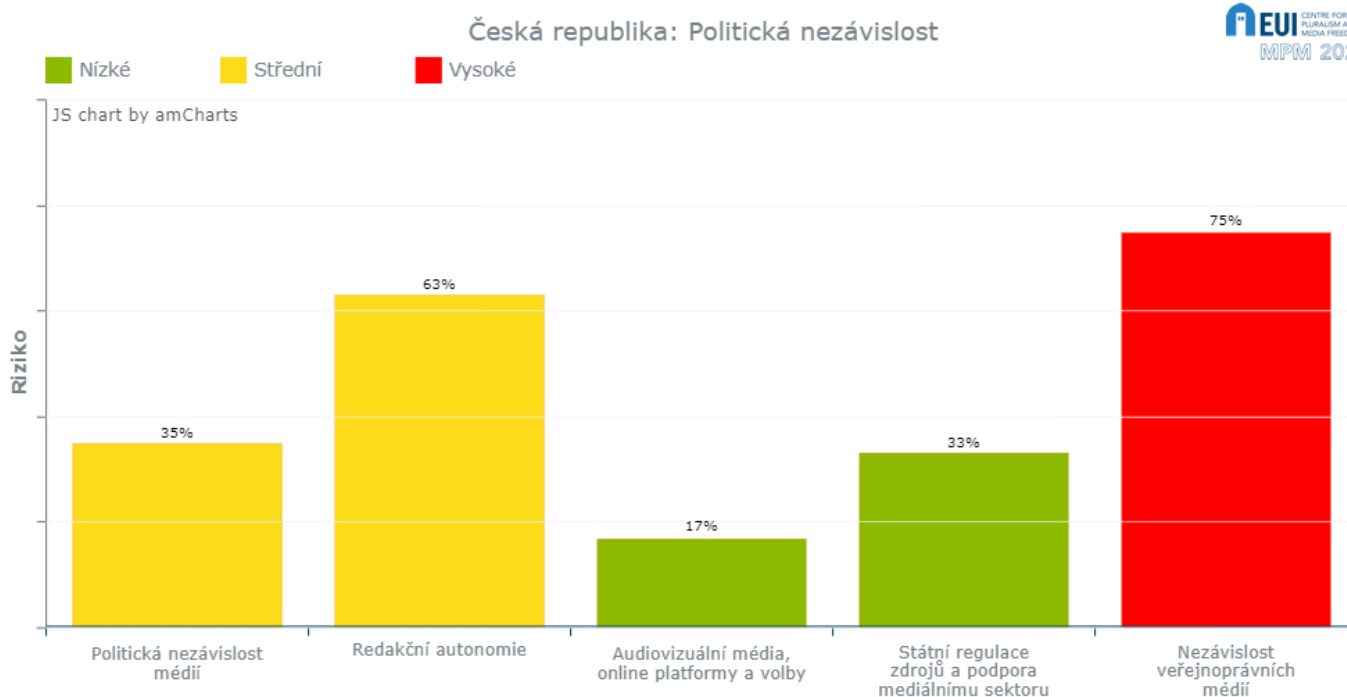
Ukazatel **Redakční nezávislost na komerčních a vlastnických vlivech** zůstává stále ve vysoce rizikovém pásmu (88 %). Stejně jako v předchozích letech je to způsobeno absencí účinných nástrojů zajišťujících redakční nezávislost, ať už legislativních, či samoregulačních. Absence takových mechanismů je patrná zejména s ohledem na unikátní vlastnické poměry na českém trhu, který je ovládán převážně podnikatelskými subjekty s primárními ekonomickými zájmy mimo mediální sektor (a často v odvětvích regulovaných státem). Střet zájmů, který vyvolává obavy z autocenzury a využívání zpravodajských médií pro obchodní či politickou agendu jejich vlastníků, je zvláště patrný v případě titulů ovládaných Andrejem Babišem, lídrem hnutí ANO 2011, expremiérem (od prosince 2021) a druhým v pořadí v nedávných prezidentských volbách (leden 2023). Zjištění z rozhovorů s novináři, kteří pracovali v titulech Andreje Babiše, stejně jako analýza lifestyle/ženských časopisů a příloh patřících stejnému vydavateli podporují tvrzení, že Babišova média nejsou nezávislá a že jejich redakční obsah je systematicky podřizován jeho politickým a obchodním zájmům (Kotišová & Waschková-Císařová, 2022; Berger, 2022).

Prostředí digitálních médií

Míra rizika pro Tržní pluralitu v digitálním prostředí je nižší (67 %) než je celkové skóre - což částečně odráží relativně optimističtější ekonomickou situaci na trhu digitální reklamy, který v roce 2022 vzrostl o 18 % (SPIR, 2023). Stále však jde o vysoké riziko. Mnohé z problémů, které negativně ovlivňují pluralitu trhu v tradičních médiích, se vyskytují i v online oblasti, včetně vysoké koncentrace vlastnictví (s výjimkou Seznamu jsou většinou klíčovými hráči na digitálních trzích stejné mediální domy, které dominují offline médiím). Problémem je také absence specifické mediální legislativy týkající se transparentnosti vlastnictví médií nebo absence jakékoli státní podpory digitálních zpravodajských médií. Implementaci směrnice EU o autorském právu (dále jen "autorský zákon") největší mediální domy vítají, menší hráči ji však kritizují, kvůli obavám z důsledků rozhodnutí společností Google a Facebook přestat zobrazovat úryvky ze zpravodajských článků.

3.3. Politická nezávislost (45% - Střední riziko)

Indikátory pro oblast Politické nezávislosti hodnotí existenci a efektivitu regulačních a samoregulačních opatření proti politické předpojatosti a politickému vlivu na produkci a distribuci zpravodajství, jakož i na přístup k němu. Tato oblast specificky hodnotí vliv státu a obecně politické moci na fungování mediálního trhu a na nezávislost veřejnoprávních médií. Dále se zaměřuje na existenci a efektivitu (samo)regulace v zajišťování redakční nezávislosti a dostupnosti pluralitních politických informací a názorů, zejména během volebních období.

Dimenze Politická nezávislost vykazuje střední úroveň rizika (45 %), což je o 8 procentních bodů méně než v loňském roce. Hlavním důvodem zlepšení byl odchod Andreje Babiše, skutečného majitele mediálního domu Mafra, z postu premiéra po výsledcích parlamentních voleb v roce 2021. Tím skončil zjevný střet zájmů mezi jeho rolí ve vládě a angažovaností v mediálním byznysu. Ve výsledku tak ukazatele Politická nezávislost médií i Redakční autonomie zaznamenaly výrazný pokles rizika. Míra rizika pro ostatní ukazatele zůstala víceméně stejná.

Míra rizika **Politické nezávislosti médií** se oproti loňskému roku snížila z 60 % na 35 %. Přestože lídr strany ANO 2011 Andrej Babiš je i nadále skutečným vlastníkem společnosti Agrofert, která ovládá velkou část českého mediálního trhu (včetně dvou deníků, zpravodajských webů, komerčního rádia a řady lifestyleových časopisů), skutečnost, že již není ve vládě, znamená, že jeho střet zájmů je relativně méně závažný. Také s ohledem na pokles politických ambicí dalších majitelů médií, kteří se dříve zajímali o politickou kariéru - zejména Ivo Valenty nebo Jaromíra Soukupa - zůstává případ médií ovládaných Agroferem na české mediální scéně spíše výjimkou než pravidlem, alespoň pokud jde o přímý souběh politických a obchodních zájmů. S cílem dále omezit možnost přímé politické kontroly nad soukromými médii navrhla skupina poslanců novelu zákona o střetu zájmů, která fakticky prosazuje úplné oddělení rolí politika a vlastníka médií a napravuje tak legislativní mezery, které dosud umožňovaly Andreji Babišovi vyhnout se důsledkům pro jeho mediální impérium. Přijetí zákona však dosud blokovala opozice v čele s Babišovým hnutím ANO 2011 (Berger, 2023).

Ukazatel **Redakční autonomie** je středně rizikový (63 %), což je pokles oproti 75% míře rizika v loňském roce. Snížení je způsobeno tím, že s výjimkou titulů Andreje Babiše neexistují žádné náznaky politického vlivu na redakční obsah v dominantních komerčních zpravodajských médiích. Ve sledovaném období

rovněž nebyly zaznamenány politicky motivovaná jmenování či odvolání šéfredaktorů. Mezi klíčová rizika pro redakční autonomii však nadále patří absence samoregulačních nástrojů, které by chránily redakce před politickými vlivy; většina zpravodajských médií se otázkou politických zásahů ve svých etických kodexech nezabývá (pokud jsou vůbec veřejně dostupné).

Audiovizuální média, online platformy a volby vykazují podobně jako v loňském roce nejnižší riziko ze všech ukazatelů v oblasti politické nezávislosti (17 %). To naznačuje, že mediální systém je relativně dobře vybaven k zajištění spravedlivého zastoupení různých politických aktérů a názorů v audiovizuálních médiích a na online platformách, zejména během volebních kampaní. Poslední dostupné empirické analýzy volebního zpravodajství České televize a Českého rozhlasu (zadané Radou pro rozhlasové a televizní vysílání) se týkaly parlamentních voleb v roce 2021. Obě analýzy dospěly k závěru, že nedošlo k porušení zákona týkajícího se principů vyváženosti a nestrannosti (RRTV, 2022a,b). Vzhledem k mezerám v Zákoně č. 302/2016 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích však přetrvávají problémy kolem transparentnosti politické reklamy na internetu, zejména na sociálních sítích, což Transparency International opakovaně kritizovala v rámci svého monitoringu volebních kampaní (Transparency International, 2022).

Míra rizika u ukazatele **Státní regulace zdrojů a podpora mediálnímu sektoru** se oproti minulému roku nezměnila (33 %), což odráží jednak celkově uspokojivou situaci v oblasti přidělování vysílacího spektra, ale také určité obavy ohledně transparentnosti rozdělování státní reklamy médiím. Ta byla nedávno kritizována například Asociací online vydavatelů v souvislosti s kampaní Ministerstva zdravotnictví na podporu očkování, která podle nich diskriminovala některé typy médií (Asociace online vydavatelů, 2022). Do konce roku 2022 připravil vládní zmocněnec pro oblast médií a dezinformací konkrétní plán, který zahrnoval centralizaci státní inzerce a finanční podpory nezávislých médií, jehož cílem bylo finančně podpořit vybraná média. Plán však vyvolal kritiku velkých vydavatelů reprezentovaných Uníí vydavatelů a následně byl zrušen (Aust & Jetmar, 2023; Unie vydavatelů, 2023).

Stejně zůstalo i skóre rizika u indikátoru **Nezávislost řízení a financování veřejnoprávních médií** (75 %). Zatímco přímé politické tlaky na média veřejné služby - a zejména na Českou televizi - se po nástupu nové vlády v roce 2022 výrazně zmírnily, systém jmenování do jejich regulačních orgánů (mediálních rad) je i nadále silně zpolitizovaný a moc nad radami zůstává fakticky v rukou politických stran. Nový legislativní návrh vládní koalice, který má za cíl tento systém částečně reformovat (zapojením horní komory parlamentu do procesu jmenování nebo zavedením omezení pro občanské organizace, které mohou nominovat kandidáty), byl zatím zablokovan opozicí. Nejvýznamnější riziko však vyplývá z obav o finanční udržitelnost médií veřejné služby, a to vzhledem k nedostatku politické vůle k otevření diskuse o zvýšení koncesionářských poplatků, které jsou zmrazeny již od roku 2005 (v případě Českého rozhlasu) a 2008 (v případě České televize). Z důvodu finanční nejistoty oznámila v roce 2022 obě veřejnoprávní média snížení rozpočtu a propouštění zaměstnanců.

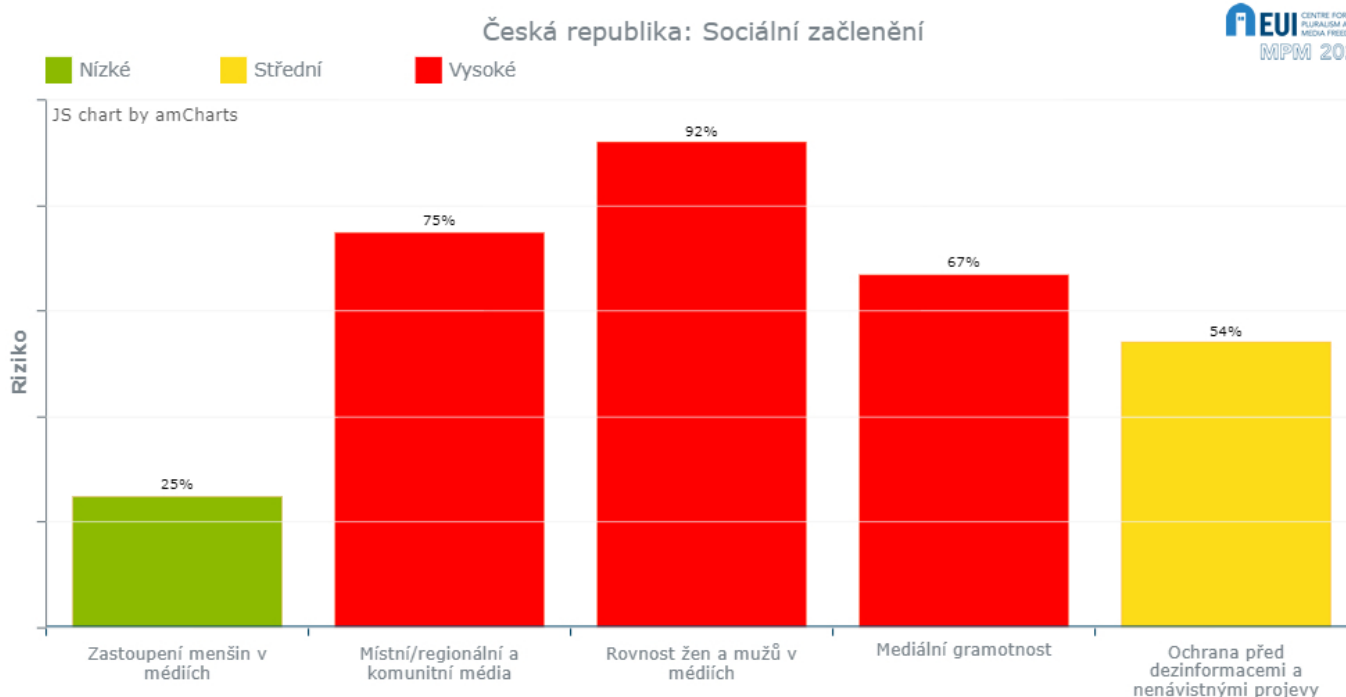
Prostředí digitálních médií

Politická nezávislost v online prostředí vykazuje střední riziko (56 %), přičemž skóre je o něco vyšší než v celkové oblasti. Důvodem jsou především otázky spojené s politickou reklamou na internetu, která není dostatečně regulována; stávající legislativa je poměrně obecná a podle nevládní organizace Transparency International plná mezer. Díky nim se strany/kandidáti mohou vyhnout úplnému zveřejnění svých výdajů na reklamu na sociálních sítích a držitelé veřejných funkcí (např. starostové) mohou využívat příspěvky nebo videa na sociálních sítích, které zdánlivě propagují jejich

funkci (a jejich vlastní činnost vyplývající z titulu této funkce), zatímco ve skutečnosti se zapojují do volební kampaně. Další přetrvávající problémy, které se projevují zejména v online oblasti, se týkají nedostatečné kontroly využívání osobních údajů jednotlivých občanů politickými stranami pro účely předvolební kampaně.

3.4. Sociální začlenění (63% - Střední riziko)

Oblast Sociální začlenění se zaměřuje na přístup do médií z pohledu specifických sociálních skupin: menšin, lokálních a regionálních komunit, žen a handicapovaných osob. Také zkoumá sféru mediální gramotnosti, včetně digitálních dovedností populace. Pro rok 2021 byl do této oblasti MPM také zařazen nový indikátor s cílem zhodnotit nové výzvy, které vyplývají z užívání digitálních technologií: Ochrana proti nelegálnímu a škodlivému obsahu. S ohledem na tuto modifikaci indikátorů je třeba provádět jakákoli srovnání s výsledky předchozích měření MPM s vysokou opatrností.

Sociální začlenění vykazovalo celkově střední riziko (63 %), avšak tři z pěti ukazatelů překročily hranici vysokého rizika: Rovnost žen a mužů v médiích, Místní/regionální a komunitní média a Mediální gramotnost. Nízká inkluze českého mediálního systému koresponduje s přetrvávajícími nedostatky české sociální a vzdělávací politiky, jako je nedostatečné veřejné zastoupení žen, omezená pozornost věnovaná problémům lidí v regionech a nedostatek kritického myšlení ve vzdělávání. Hodnocení rizikovosti ukazatele Ochrana před dezinformacemi a nenávisťnými projevy se zlepšilo z vysokého na střední riziko, což odráží určitý slibný vývoj v průběhu roku 2022, nicméně v praxi zůstává stávající politický rámec řešící problémy dezinformací stále neúčinný. Navíc vzhledem k tomu, že značná část populace má nízké digitální dovednosti (podle Eurostatu má pouze 24 % Čechů vyšší než základní digitální dovednosti), a vzhledem k nedostatečnému důrazu na mediální gramotnost, je třeba zlepšit sociální začlenění také v online prostředí.

Zastoupení menšin v médiích je hodnoceno jako málo rizikové (25 %). Přístup k vysílacímu času pro národnostní menšiny je zakotven v zákoně (Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání), ale vztahuje se pouze na veřejnoprávní stanice. Kromě speciálních pořadů věnovaných národnostním menšinám vysílá Česká televize a Český rozhlas také o lidech se zdravotním postižením, seniorech nebo LGBT+ komunitě. V březnu 2022 veřejnoprávní média rychle zareagovala na nečekaný příliv imigrantů prchajících před válečným konfliktem na Ukrajině a zahájila vysílání v ukrajinštině. Česká republika má sice dobře propracovaný regulační rámec pro poskytování mediálního obsahu osobám se zdravotním postižením, přesto opět existuje významný rozdíl mezi médií veřejné služby a komerčními stanicemi. Zatímco Česká televize poskytuje podíl pořadů s titulky a ve znakovém jazyce nad rámec zákonných požadavků, soukromé stanice mají tendenci vysílat starší pořady s titulky v méně atraktivním vysílacím čase, zatímco jejich nová produkce opatřena titulky není.

Indikátor **Místní/regionální a komunitní média** je hodnocen jako vysoce rizikový se stejným skóre jako minulém roce (75 %). V roce 2022 se veřejný diskurz intenzivně zaměřoval na kvalitu celostátních a veřejnoprávních médií, ačkoli občanská společnost a mediální odborníci opakovaně poukazovali na potřebu reformy mediální legislativy týkající se místních/regionálních médií. Zatímco veřejnoprávní média musí poskytovat regionální služby, pro komerční místní/regionální rádia a televize nejsou vyhrazeny žádné konkrétní frekvence. Vzhledem k tomu, že neexistují žádné přímé ani nepřímé státní dotace pro místní média, jejich počet klesá a země čelí nárůstu "informačních pouští", tedy regionů bez nezávislého mediálního pokrytí aktuálního dění. Tento prostor vyplňují média se spornou mírou autonomie, tj. radniční noviny nebo soukromé regionální televize. Komunitní média nejsou v současném zákoně uznána a jen několik málo médií by mohlo být zařazeno do této kategorie.

Rovnost žen a mužů v médiích je opět hodnocena jako vysoce riziková, nicméně skóre (92 %) je výrazně vyšší než v předchozích letech, což je dáno především dostupností údajů, které umožňují přesnější kvantifikaci rozdílů mezi muži a ženami v médiích. Ženy jsou ve veřejnoprávních a soukromých médiích nedostatečně zastoupeny na rozhodovacích pozicích. Například počet žen mezi šéfredaktory nejčtenějších zpravodajských médií je nižší než 5 %. Žádné z médií veřejné služby (Česká televize, Český rozhlas, Česká tisková kancelář) nemá a ani nikdy nemělo generální ředitelku. V mediálních radách je zastoupení žen pouze 13 % (Mahdalová, 2023). Vedle toho muži dominují jako experti komentující politické a jiné relevantní záležitosti; podle analýzy Herota (2022) je podíl žen podílejících se jako expertky na zpravodajských a publicistických pořadech v České televizi pouze 17 %. Navíc chybí komplexní politika rovnosti žen a mužů v médiích, včetně interních mechanismů, které by bránily šikaně a sexuálnímu obtěžování.

Rizikové skóre indikátoru **Mediální gramotnost** se zvýšilo ze středního na vysoké (67 %). Přestože je mediální gramotnost součástí učebních osnov, nedochází v základním a středním vzdělávání k jejímu účinnému naplňování. Stále není dostačující míra školení učitelů anebo hodnocení prováděné školami, aby se zjistilo, zda učitelé plní cíle mediální výchovy. Jak ukázal nedávný průzkum (Člověk v tísní, 2023) provedený mezi středoškoláky, důvěra mladých lidí v média klesá. Polovina dotázaných je přesvědčena, že klíčová média, včetně veřejnoprávních, záměrně zkreslují nebo zamlčují důležité informace. Oproti průzkumu z roku 2018 se výrazně snížil podíl těch, kteří se domnívají, že nezávislá média jsou pro dobře fungující demokracii nezbytná.

Ochrana před dezinformacemi a nenávisnými projevy byla hodnocena jako středně riziková (54 %). Pokles hodnocení rizika (z 81 % v předchozím roce) odráží určitý slibný vývoj v průběhu roku 2022, včetně skutečnosti, že vláda v březnu 2022 jmenovala zmocněnce pro oblast médií a dezinformací. Pod jeho vedením byl vypracován komplexní národní akční plán boje proti dezinformacím, který zahrnoval řadu oblastí od blokování obsahu ohrožujícího národní bezpečnost a stíhání úmyslného šíření dezinformací až po finanční podporu nezávislých médií či neziskových organizací. Ke zlepšení skóre tohoto ukazatele přispěla i skutečnost, že navzdory absenci státní finanční podpory jsou v České republice aktivní iniciativy na ověřování faktů s vysokými etickými a profesionálními standardy a iniciativy na monitorování dezinformací. Kromě toho v roce 2022 začaly soudy stále častěji postihovat šíření dezinformací a osoby, které podněcují k nenávisti. Také snahy o odstranění nenávisných projevů ze sociálních médií jsou účinnější (Evropská komise, 2022).

Prostředí digitálních médií

Oblast sociálního začlenění vykazuje v digitálním prostředí střední riziko (52 %). Občané zůstávají zranitelní vůči dezinformacím kvůli chybějícím a/nebo neúčinným politikám, které toto vysoce aktuální riziko řeší. Na druhou stranu české soudy začínají stále více postihovat šíření dezinformací a osoby, které podněcují nenávist na internetu. Také snahy o odstranění nenávistných projevů ze sociálních médií jsou účinnější než v minulosti. Nicméně nenávist šířená prostřednictvím internetu vůči menšinám (zejména LGBT+ a ženám) je stále velmi rozšířená. Neexistují žádné empirické údaje o poměru digitálních hrozeb namířených proti novinářům a novinářkám; neoficiální důkazy však naznačují, že zastrašování a ponižování žen pracujících v českých médiích je na internetu velmi rozšířené.

4. Závěry

Soudě podle změn skóre rizik ve všech čtyřech oblastech, ukazují výsledky MPM2023 pro Českou republiku smíšený obraz. Po mírném poklesu v loňském roce opět vzrostlo riziko pro oblast Tržní pluralita, což částečně odráží ekonomické potíže zpravodajských (a zejména tištěných) médií, kterým čelila kvůli rekordnímu nárůstu nákladů v roce 2022. Vysoká míra rizika ale také upozorňuje na dlouhodobé strukturální problémy českého mediálního trhu, včetně vysoké koncentrace vlastnictví (offline i online) a nedostatku regulačních nebo samoregulačních pojmů, které by zabránily nepatřičnému vlivu vlastníků médií, z nichž mnozí mají primární zájmy mimo mediální byznys. Na druhou stranu poprvé po několika letech došlo ke znatelnému poklesu rizika pro oblast Politická nezávislost - tento obrat přímo souvisí se změnou vlády a ukončením bezprecedentní situace, kdy úřadující premiér byl zároveň vlastníkem jednoho z největších mediálních domů v zemi.

Navzdory zlepšení v určitých oblastech přetrvává řada rizik identifikovaných v předchozích ročnících MPM, včetně těch souvisejících s veřejnoprávními médii, jejichž udržitelnost ohrožuje patové situace v otázce zvyšování koncesionářských poplatků. Rovněž slibovaná reforma regulace veřejnoprávních médií, jejímž cílem bylo zvýšit jejich nezávislost na politických stranách, se v roce 2022 neuskutečnila a stejně tak vládní plány na boj proti digitálním hrozbám a posílení nezávislých médií měly krátkého trvání. To se ukázalo v souvislosti s vládním akčním plánem boje proti dezinformacím, který byl v únoru 2023 fakticky zastaven po náhlém zrušení funkce zmocněnce pro oblast médií a dezinformací, kritizovaného Unií vydavatelů. Vzhledem k tomu, že k tomuto plánu neexistuje žádná existující alternativa, nemá stát v současné době funkční strategii ani politické nástroje, jak šíření dezinformací čelit nebo jak čelit nepřátelské dezinformační kampani (Ministerstvo vnitra, 2023). Ve světle probíhající války na Ukrajině, prohlubujících se ekonomických problémů médií poskytujících zpravodajství, jakož i rostoucí nespokojenosti veřejnosti s životními náklady, která vytváří živnou půdu pro populistické a antisystémové aktéry, je zřejmé, že posílení kapacit státu v oblasti strategické komunikace a podpora odolnosti vůči hybridním hrozbám by měly patřit mezi klíčové politické priority.

K řešení nejnaléhavějších rizik pro pluralitu médií, na něž upozorňuje tato zpráva, jsou navržena následující politická doporučení:

Základní ochrana:

- dokončit proces zavedení legislativy na ochranu oznamovatelů v souladu s mezinárodními standardy;
- vytvořit právní rámec pro regulaci strategických žalob proti participaci veřejnosti (SLAPPs);

Tržní pluralita:

- zavést transparentní a spravedlivý systém finanční podpory kvalitní žurnalistiky, zejména v regionech;
- představit seberegulační mechanismy chránící redakční nezávislost před obchodními zájmy;

Politická nezávislost:

- zacetit mezery v regulaci politické reklamy a volebních kampaní na internetu;

- zajistit finanční udržitelnost veřejnoprávních médií, včetně navýšení koncesionářských poplatků;

Sociální začlenění:

- zavést vnitřní mechanismy na vyvážení zastoupení žen a mužů ve vedení médií, zvláště těch veřejnoprávních;
- posílit nástroje státu pro boj s dezinformacemi, včetně právního rámce, který umožní aplikaci efektivnějších a právně přiměřených způsobů obrany proti dezinformacím a nepřátelské propagandě, které budou současně zabezpečeny proti politickému zneužití a budou respektovat svobodu projevu.

5. Zdroje

- Asociace online vydavatelů (2022). Stanovisko AOV k zadávání reklamy ze strany státu. 10 srpna 2022. <https://www.asociaceonlinevydavatelu.cz/media/stanovisko-aov-k-zadavani-reklamy-ze-strany-statu.html>.
- Aust, O.; Jetmar, J. (2023). Michal Klíma jako vládní zmocněnec končí, s plánem proti dezinformacím neuspěl. 15. února 2023. <https://www.mediar.cz/michal-klima-jako-vladni-zmocnenec-konci-s-planem-proti-dezinformacim-neuspel/>.
- Berger, V. (2022). Andrej jako jeden z nás. Ženské magazíny Agrofertu opět vylepšují image Babišovi. 1. července 2022, <https://hlidacipes.org/andrej-jako-jeden-z-nas-zenske-magaziny-agrofertu-opet-vylepsuji-image-babisovi/>.
- Berger, V. (2023) Czech Republic: What Andrej Babiš's potential sale of Mafra could mean for the media landscape. <https://ipi.media/czech-republic-what-andrej-babiss-potential-sale-of-mafra-could-mean-for-the-media-landscape/>.
- Český statistický úřad (2023a). Obyvatelstvo. <https://www.czso.cz/csu/czso/population>.
- Český statistický úřad (2023b). Tvorba a užití HDP - 4. čtvrtletí 2022. <https://www.czso.cz/csu/czso/ari/gdp-resources-and-uses-4-quarter-of-2022>.
- European Commission (2022). "Factsheet - 7th evaluation of the Code of Conduct on Countering Illegal Hate Speech Online", 5. dubna 2023. <https://commission.europa.eu/system/files/2022-12/Factsheet%20-%207th%20monitoring%20round%20of%20the%20Code%20of%20Conduct.pdf>.
- Eurostat (2021). "Individuals' level of digital skills (from 2021 onwards)". 11. dubna 2023. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i21/default/table?lang=en.
- Herot, P. (2022). "Analýza diskuzních pořadů a zpravodajsko publicistických rozhovorů (1. pololetí 2022)". <https://img.ceskatelevize.cz/press/6425.pdf>.
- iRozhlas.cz (2023) Evropská komise žaluje Česko. Hrozí mu pokuta 50 milionů, plus 100 tisíc za každý den prodlení. 16. března 2023, https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/zaloba-evropska-komise-pravidla-o-ochrane-oznamovatelu_2303161118_zuj.
- Jeden svět (2023). "Důvěra středoškoláků v média celkově klesá. Přečtěte si výsledky průzkumu mediální gramotnosti na školách". 4. dubna 2023. <https://www.clovekvtisni.cz/pruzkum-medialni-gramotnosti-2023-9983gp>.
- Kotisova, J., & Císařová, L. W. (2023). "I Know Which Devil I Write for": Two Types of Autonomy Among Czech Journalists Remaining in and Leaving the Prime Minister's Newspapers. *The International Journal of Press/Politics*, 28(1), 238-256.
- Kučera, J. (2022). Amendment to the Copyright Act: publishers versus platforms – will the media get any money? 1. prosince 2022. <https://www.kuceralegal.cz/amendment-to-the-copyright-act-publishers-versus-platforms-will-the-media-get-any-money/>
- Liberties.eu (2022) Rights Checklist: Liberties' Advocacy Priorities for the Czech EU Presidency. 1. července 2022, <https://www.liberties.eu/en/stories/rights-checklist-advocacy-priorities-for-the-czech-eu-presidency/44350>.
- Mahdalová, K. (2023). "Českým médiím stále vládnou v naprosté většině muži, ukazují data". 4. dubna 2023. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/fakta-data-ceskym-mediim-stale-vladnou-v-naproste-vetsine-muzi-228955>.
- Metyková, M., & Císařová, L. W. (2020). Closed doors, empty desks: The declining material conditions of the Czech local print newsroom. *Journal of Applied Journalism & Media Studies*, 9(1), 21-38.
- Ministerstvo vnitra (2023). "Analýza připravenosti České republiky čelit závažné dezinformační vlně". 11. dubna 2023. <https://www.mvcr.cz/chh/clanek/analyza-pripravenosti-ceske-republiky-celit-zavazne-dezinformacni-vlne.aspx#:~:text=Dne%2015..Ministerstvem%20spravedlnosti%20a%20Ministerstvem%20obranu>.
- Novinky.cz (2023). Žádost o blokaci dezinformačních webů nebyla nezákonná, rozhodl soud. 24. ledna

2023.

<https://www.novinky.cz/clanek/internet-a-pc-zadost-o-blokaci-dezinformacnich-webu-nebyla-nezakonna-rozhodl-soud-40420824>.

Radio Prague International (2023). Na konci roku 2022 žilo v Česku legálně přes 636 tisíc Ukrajinců, předloni jich bylo 200 tisíc. 23. ledna 2023. <https://cesky.radio.cz/na-konci-roku-2022-zilo-v-cesku-legalne-pres-636-tisic-ukrajincu-predloni-jich-8773042>.

RRTV (2022a). Analýza předvolebních pořadů 2021 ČRo.

https://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2022_Analyza_predvolebnich_poradu_2021_CRo.pdf.

RRTV (2022b). Analýza předvolebních pořadů 2021 ČT.

https://www.rrtv.cz/cz/files/monitoring/2022_Analyza_predvolebnich_poradu_2021_CT.pdf.

SPIR (2023). Online reklama v roce 2022 vyrostla o 18 %, výdaje dosáhly téměř 57 miliard korun. <https://www.spir.cz/online-reklama-v-roce-2022-vyrostla-o-18-vydaje-dosahly-temer-57-miliard-korun>.

Šlerka, J.; Hruběšová, K.; Šanda, Š. (2022). Czech Republic - Country report 2022. Euromedia Ownership Monitor, <https://media-ownership.eu/findings/countries/czechia/>.

Transparency International (2022a). Ministr Blažek přes svůj střet zájmů prosazuje personální požadavky u orgánů činných v trestním řízení. Jeho resort neposkytuje informace a mlží. 19. srpna 2022.

<https://www.transparency.cz/ministr-blazek-pres-svuj-stret-zajmu-prosazuje-personalni-pozadavky-u-organu-cinnych-v-trestnim-rizeni-jeho-resort-neposkytuje-informace-a-mlzi/>.

Transparency International (2022b). V Praze mají nejtransparentnější kampaň Piráti a STAN. Nejhorší skončila koalice SPD, Trikolora, hnutí PES a nezávislí společně pro Prahu a KSČM.

<https://www.transparentnivolby.cz/komunalni-senat2022/2022/09/15/v-praze-maji-nejtransparentnejsi-kampa-an-pirati-a-stan-nejhur-skoncila-koalice-spd-trikolora-hnuti-pes-a-nezavisli-spolecne-pro-prahu-a-kscm/>

Unie vydavatelů (2023). Otevřený dopis Unie vydavatelů k odmítnutí postupu přípravy a obsahu Akčního plánu pro členění dezinformacím, který bude vládě předložen vládním zmocněncem pro oblast médií a dezinformací. 14. února 2023.

<http://www.unievychdavatelu.cz/cs/home/aktuality/4141-otevreny-dopis-unie-vydavatelu-k-odmitnuti-postupu-pripravy-a-obsahu-akcniho-planu-pro-celeni-dezinformacim-tery-bude-vlade-predlozen-vladnim-zmocnencem-pro-oblast-medii-a-dezinformaci>.

Zelenka, F. (2022). Média přechod do digitálu nezvládla, krize jim zasadí smrtelnou ránu. 21. prosince 2022.

<https://www.e15.cz/byznys/media-prechod-do-digitalu-nezvladla-krize-jim-zasadi-smrtelnou-ranu-1395646>.

PŘÍLOHA I. NÁRODNÍ TÝM

Křestní jméno	Příjmení	Pozice	Instituce	MPM2023 CT Vedoucí týmu
Václav	Štetka	<i>Reader in Comparative Political Communication</i>	<i>Loughborough University</i>	X
Jitka	Adamčíková	<i>mediální analytička</i>		
Albín	Sybera	<i>výzkumník a publicista</i>		

PŘÍLOHA II. TÝM EXPERTŮ

Expertní skupina se skládá ze zástupců významných profesních organizací a ze specialistů, kteří jsou uznávanými odborníky v oblasti médií. Úkolem skupiny expertů je kontrola vzorku odpovědí národního týmu (16 z 200 proměnných). Porovnání evaluace národního týmu s názorem uznávaných expertů má za cíl maximalizovat objektivitu odpovědí na ty proměnné, jejichž hodnocení může být vnímáno jako subjektivní, a zvýšit tím přesnost celkových výsledků MPM. Je nicméně zapotřebí zdůraznit, že závěrečná zpráva neodráží nezbytně názory jednotlivých expertů, kteří se na hodnocení podíleli; odráží pouze názory národního týmu, který se podílel na sběru dat a autorství zprávy.

Křestní jméno	Příjmení	Pozice	Instituce
Tomáš	Samek	<i>člen</i>	<i>Rada České televize</i>
Lucie	Sýkorová	<i>místopředsedkyně představenstva</i>	<i>Asociace online vydavatelů</i>
Martina	Vojtěchovská	<i>šéfredaktorka a pedagožka</i>	<i>Metropolitní univerzita Praha</i>
Marie	Fianová	<i>tajemnice</i>	<i>Asociace komerčních televizí</i>
Filip	Rožánek	<i>publicista a pedagog</i>	<i>Metropolitní univerzita Praha</i>
Veronika	Sedláčková	<i>předsedkyně</i>	<i>CZ IPI</i>

Zpráva z výzkumného projektu
Vydání -
Červen 2023

Publications Office
of the European Union

